

Form ret afskrækkende. Naar man tager et Lovforslag i Haanden, som man ved omhandler temmelig betydelige Ting, venter man, at man dog af Lovforslaget kan se, hvad det er for Ting, at det er saaledes affattet, at det kan forstaaes selv ved en umiddelbar Opfattelse, og at man ikke behøver at søge andetsteds hen for at finde ud af, hvad det betyder. Men om et Lovforslag, som indeholder saadanne Ting som: „Mand“ ændres til „Mand eller Kvinde“; „naar han“ ændres til „og“, „b“) ændres til „a)“, „c)“ ændres til „b)“, „;“ ændres til „.“, „a, b og c“ ændres til „a og b“ osv. i den Dur, kan man ikke sige, at det i sin Form er umiddelbart tilgængeligt for Offentligheden. Og tænker man sig det vedtaget, vil vor Grundlov faa et ret sjusket Udseende. Vor Grundlov, som i formel og sproglig Henseende er ganske smukt affattet, vilde, ved at faa det foreslaaede indføjet i sig, faa et rigtig tarveligt Udseende, idet en hel Mængde Paragraffer vilde staa i Modstrid med de ændrede Paragraffer. Det indrømmede jo ogsaa den ærede Ordfører for Forslagsstillerne ved Forelæggelsen.

Jeg skal imidlertid ikke opholde mig videre ved den Ting. Lovforslaget er, som sagt, mere interessant ved det Bidrag, det giver til Belysning af Socialdemokratiets Taktik. Man maa nemlig ikke tro, at det tidligere har været Socialdemokratiets Politik at indbringe Grundlovsforslag, tværtimod, de have tidligere været Modstandere af Grundlovsforslag. Jeg erindrer saaledes fra 90-erne, hvorledes det ærede Medlem for Københavns 12te Valgkreds (Wiinblad) paa sit Partis Vegne bebrejdede Venstre, at det havde indbragt Grundlovsforslag, og udtalte som den rigtige demokratiske Politik dette, at man skulde holde sig til Reformen, thi den Grundlov, som vi havde, var i og for sig ikke saa daarlig, sagde det ærede Medlem; man kunde godt naa ret langt frem med den Grundlov; et levende Demokrati maatte komme med Forslag om Reformen og arbejde derfor, det var den rigtige Vej at gaa.

Jeg skal citere ganske kort enkelte af de Udtalelser, som da faldt. Det ærede Medlem for Københavns 12te Valgkreds udtalte den 23. November 1896: „Jeg antydede før, at jeg ikke fandt nogen Grund for Oppositionen til at gøre disse Hastværkstilbud om en Grundlovsforandring... Jeg havde tænkt mig, at Reformpartiets Virksomhed — jeg havde uddraget det af dets Navn — i politisk Henseende særlig skulde være at blive staaende paa den

Grundlov, som vi have, og om hvilken vi flere Gange have sagt, at den er ikke saa daarlig, naar den blot bliver vel røgtet, vel overholdt.“ Og det ærede Medlem sagde ved en lignende Lejlighed, hvor et Grundlovsforslag ligeledes var til Behandling, den 28. Oktober 1897: „Vejen til Grundlovens Demokratisering maa være de sociale Reformers Vej.“ Endvidere sagde det ærede Medlem samme Dag: „Hvis vi have et virkeligt Demokrati, ikke, som det ærede Medlem for Kalundborg sagde, et konservativt Demokrati, men et demokratisk Demokrati, et udviklingsdygtigt Demokrati, vil dette Demokrati kunne bevæge sig ganske godt i mange Aar og naa mange Fremskridt med den Grundlov, vi nu have, naar det ret forstaaer at bruge den.“

Altsaa, Socialdemokraternes politiske Stilling var den Gang, at Grundlovsforslag ikke var noget, man skulde tage op, men man skulde arbejde for de sociale Reformen, derigennem skulde man give Grundloven et Indhold, og derved skulde man naa frem til en Demokratisering af Grundloven. Dette Standpunkt har været holdt fra Socialdemokraternes Side lige til nu. Ganske vist havde vi for et Par Aar siden, i 1905 og 1906, et Grundlovsforslag vedrørende Antallet af Folketingets Medlemmer, men, som det vil erindres, bleve vi jo alle, *alle Partier*, og Socialdemokraterne med, *alle* bleve vi enige om, at det skulde indskrænkes til kun at berøre dette ene Punkt, og derved skulde man undgaa at faa rejst en Grundlovs-kamp, som jo let vilde føre med sig, at man kom bort fra Arbejdet for Gennemførelsen af Reformen — det berørte ogsaa det ærede Medlem, som er Ordfører for Forslagsstillerne, da han forelagde sit Lovforslag.

Men ved den Lejlighed, da vi havde Forslaget om Antallet af Folketingets Medlemmer til Behandling her for et Par Aar siden, udtalte det ærede Medlem som sin Mening om Socialdemokraternes Stilling til Grundlovsforslag, at naar vi endelig skulde have Grundlovsforslag frem, saa maatte de kræve ganske anderledes betydelige Ting. Han sagde, at det for dem i Virkeligheden var et Offer at indskrænke sig til det Spørgsmaal, der var Tale om. Nej, sagde han, vi maa have større Ting frem. Han sagde: „Det var et stort Offer, vi bragte fra Socialdemokratiets Side, thi intet Parti er saa interesseret som vort i en Række Grundlovsændringer, i en fuldstændig Omdannelse af Grundloven tilbage til Junigrundloven, til den privilegerede Valgrets Afskaffelse“. Altsaa, naar Social-